

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Потреба у формуванні професійно компетентних майбутніх психологів під час навчання у ВНЗ передбачає необхідність діагностики сформованості їх професійної компетентності, що є можливим за умови визначення певних критеріїв, показників та рівнів. Серед ґрунтовних вітчизняних праць, присвячених діагностиці сформованості рівня професійної компетентності варто відзначити В.В.Баркасі, О.О.Бабаян, О.М.Волченко, В.О.Калініна, С.І. Кара. Відповідно до В.В. Баркасі, критеріями та показниками професійної компетентності можуть вважатися: 1) процесуально-змістовний: оволодіння основами технологій, використання прийомів менеджменту, знання, уміння та навички; 2) суспільно-громадянський: розуміння значущості діяльності, суспільна активність, громадянська відповідальність; 3) культурологічний: толерантність, повага до інших мов та культур, усвідомлення себе як носія національних цінностей; 4) регулятивно-оцінний: рівень професійної свідомості, мотивація досягнення компетентності, рівень професійної самосвідомості, емоційна гнучкість; 5) професійно-особистісний: комунікативність, гуманність, мобільність тощо.[1, С. 74].

Більш вузький аспект, а саме критерії професійної готовності виокремлює в своєму дослідженні В.О.Калінін. До них дослідник відносить когнітивний, стимулюючий, ціннісний, практичний та результативний критерії.[2, С. 15]

В зарубіжній психолого-педагогічній літературі значно більша частина досліджень присвячена проблематиці критеріїв, показників та рівнів сформованості як загалом професійної компетентності, так і безпосередньо професійної компетентності психолога. Переважна більшість в дослідженнях контрольних показників компетентності майбутнього психолога окреслюють три рівні основних та фундаментальних компетенцій, три рівні професійного розвитку:

готовність до практики, готовність до стажування, готовність до початку професійної діяльності (readiness for practicum, readiness for internship, eadiness for entry to practice). Критично підходить загалом до питання об'єктивності можливої діагностики сформованості професійної компетентності Майкл Кейн, відзначаючи в своєму дослідженні те, очікуваний результат має принести поєднання безпосереднього спостереження, моделювання та об'єктивного тестування [3].

Варто відзначити, що більшість як вітчизняних, так і закордонних психолого-педагогічних досліджень зорієнтовані на діагностику сформованості професійної компетентності першочергово майбутніх педагогів, проте їх результати ми можемо частково використати для діагностики сформованості професійної компетентності майбутніх психологів, враховуючи спорідненість та близькість розуміння професійної компетентності в цих галузях, але ця діагностика вимагає також додаткової розробки спеціальних процедур.

Список використаних джерел:

1. Баркасі В. В. Формування професійної компетентності в майбутніх учителів іноземних мов (1997–2004 рр.) : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Баркасі Вікторія Володимирівна. – Одеса, 2004. – С. 74.
2. Калінін В. О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами діалогу культур : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Вадим Олександрович Калінін. – Житомир, 2005. – 20 с.(85) – С. 15.
3. Michael T. Kane. The assessment of professional competence // Режим доступу: <http://psycnet.apa.org/journals/tep/3/4S/S5/>